

INGELICHT

Informatiemagazine voor de Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst
Juli 2003 - Nr 4

Defensie

Informatiedag over JSF-spionage

colofon

INGELICHT wordt uitgeven onder verantwoordelijkheid van de directeur Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (MIVD).

Eindredactie: M.A.M. Bemelmans-Oonincx

Redactie: Tlnt R.E. Mooijekind

Cartoon: Henk Slijkhuis

Redactieadres:

MIVD/Bureau Communicatie

Postbus 200701

2500 ES Den Haag

E-mailadres:

M.Bemelmans-Oonincx@co.dnet.mindf.nl

Tekstbijdrage: Edward Buskens, MC, Ron Berghuis, Erik van Mourik

Fotografie: Media Centrum MIVD, Martin de Koning, David Lindenberg, John Sneep en Peter Wiezorek

Vormgeving: Theo Olsthoorn en Kommer de Heer

Druk en lithografie: UnitedGraphics

Oplage: 1.000 expl.

Deadlines INGELICHT

Mocht u de redactie van informatie willen voorzien, denk dan even aan de volgende data:

Inleveren kopij	Verschijningsdatum
13 augustus	4 september

De redactie behoudt zich het recht voor om bijdragen - waaronder ingezonden brieven - niet, gedeeltelijk of gewijzigd te plaatsen. Aan de inhoud van dit blad kunnen geen rechten worden ontleend.

Omslag: Rik Ernst van Industrieveiligheid in een NBC-voertuig tijdens de JSF-infodag.

I N H O U D S O P G A V E

3 Column

4 Industrieveiligheid

waarschuwt tegen spionage

5 SG bezoekt Eibergen

6 MIVD geeft uitleg in Zoutkamp

7 Verbeterplannen MIVD

14 Rijksopleidingsinstituut traint MC-leden

14 P ontvangt boek over VN-inlichtingen

14 Vier MIVD'ers naar 55ste TMPT

15 In memoriam: Maarten de Zwart

15 Personeelsmutaties

16 Nieuwe Hollandse Waterlinie

18 Focus op: Martin de Koning

20 Groeten uit Amsterdam

20 Tips & Trucs (6)

Commissie van Toezicht na een jaar van start

De Commissie van Toezicht op de Inlichtingen- en veiligheidsdiensten is bekend. De commissie bestaat uit drie leden: mr. Irene Michiels van Kessenich-Hoogendam (voorzitter), Cees Fasseur en Bé

Lutken. De commissie houdt op verzoek van de Tweede Kamer toezicht op de Algemene- en Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst.

De nieuwe commissie is het gevolg van de nieuwe Wet op de inlichtingen en veiligheidsdiensten. Deze werd 29 mei 2002 van kracht en het heeft dus ruim een jaar

geduurd voordat de commissie werd ingesteld.

Met de commissie wil de Tweede Kamer meer controle uitoefenen op het functioneren van de

Nederlandse veiligheidsdiensten. Afhankelijk van het onderwerp zal de commissie haar bevindingen in het openbaar of in kleine kring presenteren.●

Ook binnen de MIVD regeert de waan van de dag

Het afgelopen jaar zijn er bij de MIVD veel plannen ontwikkeld. Bijvoorbeeld over het opstellen van lange termijn visies, het oplossen van organisatorische knelpunten, het maken van loopbaanpatronen en het verbeteren van opleidingen. Talloze werkgroepen en andere overlegstructuren werken dagelijks hard aan de oplossing van allerlei problemen. De grote vraag is echter: wat komt er nou van de grond?

De MIVD is een nog jonge organisatie, ontstaan door het samenvoegen van de inlichtingendiensten van de krijgsmachtdelen. Al snel na de oprichting werd duidelijk dat de organisatie op een aantal punten gebreken vertoonde. Door de verschillende afdelingen werd nagedacht over de toekomstige taken, de te volgen werkwijze en de hieraan ten grondslag liggende organisatie. Studies als bijvoorbeeld de Basisstudie AVI en de Strategische Visie ACIV werden geschreven.

Verder heeft de MIVD er taken bij gekregen. Taken in het kader van terrorismebestrijding en taken ter ondersteuning van de operationele rol van de CDS. Om deze extra taken uit te kunnen voeren, moet de organisatie van de MIVD worden aangepast. En hier zal het waarschijnlijk niet bij blijven. Er wordt reeds gedacht over het onderbrengen van de functie van de Beveiligingsautoriteit bij de MIVD. Indien daar toe wordt besloten zal ook dat weer leiden tot aanpassing van de organisatie.

Bij een nieuw opgerichte organisatie moet na ongeveer een jaar worden bezien of de structuur en werkwijze voldoende. Bij de MIVD gebeurt deze evaluatie dit jaar. Hierbij zullen ook alle andere wensen van de afdelingen tot aanpassing van hun organisatie worden meegenomen. Al met al een ingrijpende reorganisatie. We moeten er rekening mee houden dat, ondanks het feit dat er een heleboel wensen zijn, we zo goed als zeker geen personeel bij krijgen. Dat betekent dus dat als er ergens een functie moet bijkomen, er ergens anders binnen de MIVD een functie moet worden geschrapt.

Voordat we tot reorganisatie kunnen overgaan, moeten we precies weten hoe de MIVD er uit zal gaan zien. Dat vergt tijd. Het opstellen van allerlei deelplannen is bijna gereed. Zodra volledig gereed, moeten al die deelplannen naast elkaar worden gelegd. Pas dan kunnen er keuzes worden gemaakt en kan tot op de functie nauwkeurig de organisatie worden ingevuld. Vervolgens kan het formele reorganisatieproject worden afgewerkt.

De reorganisatie is maar één voorbeeld van de vele grote en kleine projecten die lopen binnen de MIVD. Sommige trajecten hebben betrekking op slechts een klein deel van de organisatie, kunnen snel worden gerealiseerd en kosten weinig geld. Andere projecten, zoals de reorganisatie, zijn complex en raken vrijwel de gehele MIVD.

Verder heeft ook de MIVD te maken met bezuinigingen. Dat betekent in sommige gevallen dat er veel minder geld beschikbaar is voor de uitvoering van een project

dan we in eerste instantie dachten. Het gevolg daarvan is weer dat het langer duurt voor het desbetreffende project kan worden afgerond. Eén ding is echter overal hetzelfde, het extra werk moet worden gedaan door onze eigen mensen. En die hebben vaak al meer dan een dagtaak aan hun eigen functie.

De behoefte aan informatie over 'de toekomst in de wereld' van onder meer de Defensiestaf en de krijgsmachtdelen wordt alleen maar groter. Zeker nu we te maken hebben met oplopende spanning in gebieden waar Nederlandse militairen naar toe zijn uitgezonden en de uitzending van Nederlandse troepen naar Irak.

Om in de gevraagde behoefte te kunnen voorzien, levert de MIVD structureel een grote inspanning. Daarnaast zijn er plotseling opkomende zaken zoals het beantwoorden van vele kamervragen, het informeren

van de bewindslieden, et cetera et cetera. U merkt dat ook bij de MIVD het werk voor een groot deel wordt bepaald door de waan van de dag. Dit betekent wel dat er vaak veel minder tijd dan wenselijk is besteed kan worden aan het eens rustig uitwerken van de vele projecten die binnen de MIVD lopen.

De vraag blijft: wat komt er van de grond?

Ik vind dat we niet ontevreden hoeven te zijn. Zoals eerder gesteld is een groot aantal projecten gestart. Veel plannen voor de aanpak van die projecten zijn geschreven en met de uitvoering is begonnen. Door de grote onderlinge samenhang van veel projecten is het niet mogelijk delen los van elkaar door te voeren. We moeten wachten tot we het totale beeld kunnen overzien. Ook de MIVD beschikt over beperkte middelen. Onze eigen mensen moeten de projecten uitvoeren naast hun normale werk.

Er wordt echter hoe langer hoe meer gevraagd naar (producten van) de MIVD. Dat betekent dat er dus minder tijd over blijft om aan projecten te werken. Projecten kosten vaak veel geld. Dat geld is lang niet altijd meteen beschikbaar en duurt het langer dat een project wordt afgerond.

En tenslotte is het zeker gezien de inhoud van veel projecten van groot belang dat zorgvuldigheid boven snelheid van uitvoering gaat.

De bezorgdheid of er van alle goede voornemens wat terecht komt, begrijp ik en waardeer ik. Ik hoop dat ik duidelijk heb kunnen maken dat er weldegelijk nog steeds hard gewerkt wordt aan de realisatie van de goede voornemens. Dat het vaak niet zo snel gaat als ook ik wens, is een feit. Maar uitstel betekent zeker geen afstel. ●

B. Dedden
Generaal-majoor

Sectie Industrieveiligheid waarschuwt samen met AIVD voor spionage

“Het gebeurt”, zegt majoor Dick Hoed. Industriële spionage is een reële dreiging. “Militair activisme ook, maar het doel van activisme is publiciteit.” Industriële spionage is moeilijker op te sporen omdat het stiekem gebeurt. “Dus blijf alert”, adviseert de luchtmachtofficier.

Hoed is van de Sectie Industrieveiligheid van de afdeling Contra-inlichtingen en Veiligheid (ACIV). Donderdag 5 juni sprak hij op de Elias Beeckman-kazerne in Ede voor vertegenwoordigers van de Nederlandse vliegtuigindustrie. Doel was deze mogelijke mede-ontwikkelaars van de Joint Strike Fighter (JSF) bewust te maken van de dreiging van spionage.

Inlichtingendiensten gaan soms heel subtiel te werk om aan informatie te komen. Tijdens de JSF-informatiedag zette de AIVD uiteen hoe een mogelijke rekruteringsplaats kan hebben.

Na een eerste ontmoeting volgt vaak telefonisch een vervolgspraak buiten kantoor. Als een informele vriendschap is opgebouwd volgt een verzoek voor niet geheime (open bron) informatie. Vervolgens is er vraag naar detailinformatie.

Entjes en uitjes (fêteren) houden de banden warm. Nu zou er gevraagd kunnen worden om vertrouwelijke geclassificeerde informatie. Een promotie tot agent (met een financiële vergoeding, een training en duidelijke afspraken over de communicatie) wordt pas als laatste aangeboden. “Inlichtingenwerk is vaak werk van de lange adem”, vat een analist van de AIVD samen.●

INGELICHT 4

De ontwikkeling van de Joint Strike Fighter is een prestigieus plan. De regering heeft nog niet besloten het vliegtuig aan te schaffen. De Nederlandse overheid en een aantal Nederlandse bedrijven betalen mee aan de ontwikkeling van de JSF.

Omdat het om een hoogwaardig technisch wapensysteem gaat wil producent Lockheed Martin er wel zeker van zijn de bouwgegevens niet in verkeerde handen vallen.

Met name Rusland, maar ook andere landen, zou interesse hebben in de JSF-technologie. “De belangstelling uit Rusland komt voort uit de plannen om een vliegtuig te ontwikkelen dat de concurrentie aan kan met de Joint Strike Fighter en de Eurofighter”, aldus een analist van de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD).

“Rusland is de grootste wapenexporteur ter wereld. Ze leveren fatsoenlijke wapens, tegen een redelijke prijs”, verduidelijkt de AIVD'er. Vorig jaar bedroeg de omzet van de Russische wapenindustrie 4,7 miljard dollar. De belangen zijn dus groot.

De civiele Russische inlichtingendienst (SVR) zou met name geïnteresseerd zijn in de hoogwaardige technologie die wordt gebruikt. Kennis hierover kunnen ze gebruiken in hun eigen industrie. De militaire inlichtingendienst zou vanuit strategisch oogpunt meer willen weten over de slagkracht van de straaljager.

Volgens de AIVD zijn in Nederland ongeveer 25 buitenlandse inlichtingendiensten in het geheim actief. Humint (human intelligence; menselijke informatieverwerking) blijft de belangrijkste manier om te spioneren. Hierbij worden dekmantels (covers) gebruikt.

Gebuurde covers voor personen zijn bijvoor-

Vertegenwoordigers van de vliegtuig-industrie tijdens een rondleiding over de kazerne.

beeld: diplomaat, zakenman, wetenschapper, student, toerist, programmeur en journalist.

Zij zijn vaak gekoppeld aan bepaalde (fictieve) organisaties als: de militaire missie op een ambassade, een handelsvertegenwoordiging, internationale organisaties, commerciële bedrijven, delegaties en persbureaus.●

Links: Kolonel Van den Berg: "Amerikanen zijn normaliter zeer streng als het gaat om veiligheid"

Rechts: Majoor Dick Hoed legt contacten met vertegenwoordigers van de Nederlandse vliegtuig-industrie

Dat spionage een reële dreiging is, onderbouwt de AIVD met een voorbeeld. In november 2002 arresteerde de Zweedse politie drie medewerkers van het telecombedrijf Ericsson. Kort daarop zet het land ook twee inlichtingsofficieren uit.

Het blijkt dat een ontslagen medewerker was benaderd door de Russische inlichtingendienst. Zij boden \$4.000 voor een cd-rom met geheime Ericsson-informatie. De oud-medewerker wist de info met behulp van twee oud-collega's te bemachtigen.

"Het grootste gevaar voor spionage komt vaak van binnenuit", aldus Hoed. Het kunnen teleurgestelde of gefrustreerde werknemers zijn die op verzoek informatie verstrekken. "Er is het meeste te winnen met goede voorlichting aan personeel. De kosten ervoor zijn laag en het heeft een hoog rendement."

De sectie industrieveiligheid van de MIVD geeft hierover voorlichting. Zij bezoeken bedrijven die gerubriceerde opdrachten voor Defensie uitvoeren. Dit soort bedrijven zijn zogenoemde ABDO-bedrijven. Zij moeten voldoen aan de Algemene Beveiligingseisen voor Defensie-opdrachten (ABDO). Sectie Industrieveiligheid zorgt dat de ABDO bij de bedrijven op de juiste wijze wordt geïmplementeerd en voert daar inspecties op uit.

"Medewerkers moeten zelf overtuigd zijn van de

noodzaak tot veiligheid", benadrukt kolonel Dick van den Berg, hoofd ACIV, tijdens de JSF-infodag. "Amerikanen zijn normaliter zeer streng als het gaat om veiligheid. Bij de JSF zijn ze nog strenger. Bij ons zit veiligheid niet goed tussen de oortjes. Wij Nederlanders zijn open en vertellen graag hoe goed wij zijn en welke producten we maken. Daar zijn de Amerikanen niet van gecharmeerd."

En dat benadrukt de noodzaak van de JSF-infodag ●

In april 2003 werd een voormalige medewerker van het defensiebedrijf British Aerospace (BEA) tot tien jaar celstraf veroordeeld wegens een poging raketgeheimen te verkopen aan Rusland. De 45-jarige ingenieur Ian Parr werkte op een afdeling die elektronica ontwikkelde om gevechtsvliegtuigen onzichtbaar te maken op radarschermen. De man zou onder meer documenten hebben gestolen over de Storm Shadow, een door BAE Systems ontwikkelde kruisraket die in Irak voor het eerst is ingezet. Hij liep in maart 2002 tegen de lamp toen hij gestolen documenten probeerde te verkopen aan een agent van de binnenlandse veiligheidsdienst MI5 die hij voor een Russische agent hield. ●

Secretaris-generaal Annink bezoekt Eibergen met helikopter

Op donderdag 24 april 2003 heeft de secretaris-generaal (SG) van Defensie, drs. A.H.C. Annink, een bezoek gebracht aan het verwervingscentrum van de Afdeling Verbindingsinlichtingen (AVI) op de locatie Eibergen.

Doel van het bezoek was nadere kennismaking met het domein van verbindinginlichtingen (VI). De SG kreeg eerst met behulp van een aantal presentaties een beeld geschets van AVI. Hierbij is een introductie gegeven in het verbindinginlichtingenproces en de bijzonderheden van het satelliet- en radioverwervingsproces.

Ook is de productie van VI-rapportages belicht en werd er een kijkje in de keuken genomen van cryptoanalyse/onderzoek. Tijdens de rondleiding door

het Verwervingscentrum is de praktijk van de HF-radio-interceptie getoond.

De SG kreeg ook een korte uitleg over het op afstand te besturen interceptie-moduul (RHF2). Het gaf hem inzicht in de mogelijkheden van RHF2 voor wat betreft de frequentiedomeinen en operationele inzetscenario's. Een blik in de verwerking van het interceptiemateriaal uit Afghanistan en de verkregen normbeelden van de Balkan-netstructuren sloot de rondleiding af.

"De SG toonde een belangstellende betrokkenheid bij ons werk en voor de individuele medewerker. Hij stelde vast dat het plezier van de medewerkers in hun werk op hem afstraalde.

De complexiteit van het VI-proces is hem duidelijk geworden. De problematiek van vertalers en linguïsten, de noodzaak voor specialistisch personeel en de mogelijkheden van een uitzending van een VI-team voor vredesoperaties is ook onder zijn aandacht gebracht", aldus Van Mourik, het Hoofd Verbindingscentrum.

Zijdelings is ook de oprichting van een NSO (National Sigint Organisation) ter sprake gekomen. Dit gesprek maakte duidelijk dat de AIVD en MIVD samen moeten komen tot het door het kabinet gewenste resultaat. ●

Secretaris-generaal Annink ging vergezeld van generaal-majoor Dedden per helikopter naar Eibergen

Politiek De Marne verdeeld over schotels

LEENS - De leden van de gemeenteraad van De Marne zijn in een vergadering van woensdagavond 11 juni verdeeld over de plannen van de gemeente om zes extra schotelantennes te plaatsen op het terrein van de Nassaukazerne in Zoutkamp. Twee van deze antennes zijn tegenwoordig al in gebruik voor de uitzending van de lokale radiozender. Het uitzicht op het terrein is echter ook een uitdaging voor de gemeente, omdat het uitzicht op het terrein ook een uitdaging is voor de gemeente. De gemeente wil de antennes plaatsen op het terrein van de Nassaukazerne in Zoutkamp. Twee van deze antennes zijn tegenwoordig al in gebruik voor de uitzending van de lokale radiozender. Het uitzicht op het terrein is echter ook een uitdaging voor de gemeente, omdat het uitzicht op het terrein ook een uitdaging is voor de gemeente.

Defensie kan onrust over luisterpost niet wegnemen bij Zoutkampers

Door Monique Messchendorp

LEENS ■ "Wij zijn gewoon bang dat deze luisterpost een extra risico voor terroristische aanslagen wordt." Zo verwoordde lenke Baars de gemeenteleden hun zorgen over de plannen van de Militaire Inlichtingendienst (MIVD) bracht hen deze week niet op andere gedachten. Ze zijn bang voor stralingsgevaar, storingen op het huidige telefoonnet en af luisterposten op het terrein van de Nassaukazerne in Zoutkamp. Twee van deze antennes zijn tegenwoordig al in gebruik voor de uitzending van de lokale radiozender. Het uitzicht op het terrein is echter ook een uitdaging voor de gemeente, omdat het uitzicht op het terrein ook een uitdaging is voor de gemeente.

alleen vanuit een militair oogpunt. Er wordt in de omgeving zeker niet afgeluisterd", benadrukt hij. De politiek is verdeeld. "Het gaat hier om een communicatiecentrum dat al gauw een doelwit is van terroristische aanslagen." De gemeenteleden zijn bang dat deze luisterpost een extra risico voor terroristische aanslagen wordt. Zo verwoordde lenke Baars de gemeenteleden hun zorgen over de plannen van de Militaire Inlichtingendienst (MIVD) bracht hen deze week niet op andere gedachten. Ze zijn bang voor stralingsgevaar, storingen op het huidige telefoonnet en af luisterposten op het terrein van de Nassaukazerne in Zoutkamp. Twee van deze antennes zijn tegenwoordig al in gebruik voor de uitzending van de lokale radiozender. Het uitzicht op het terrein is echter ook een uitdaging voor de gemeente, omdat het uitzicht op het terrein ook een uitdaging is voor de gemeente.

alleen vanuit een militair oogpunt. Er wordt in de omgeving zeker niet afgeluisterd", benadrukt hij. De politiek is verdeeld. "Het gaat hier om een communicatiecentrum dat al gauw een doelwit is van terroristische aanslagen." De gemeenteleden zijn bang dat deze luisterpost een extra risico voor terroristische aanslagen wordt. Zo verwoordde lenke Baars de gemeenteleden hun zorgen over de plannen van de Militaire Inlichtingendienst (MIVD) bracht hen deze week niet op andere gedachten. Ze zijn bang voor stralingsgevaar, storingen op het huidige telefoonnet en af luisterposten op het terrein van de Nassaukazerne in Zoutkamp. Twee van deze antennes zijn tegenwoordig al in gebruik voor de uitzending van de lokale radiozender. Het uitzicht op het terrein is echter ook een uitdaging voor de gemeente, omdat het uitzicht op het terrein ook een uitdaging is voor de gemeente.

MIVD geeft uitleg over extra schotelantennes in Zoutkamp

Loopt de bevolking van Zoutkamp extra risico op terroristische aanslagen? Is er stralingsgevaar? Luistert de MIVD mee als ik aan het bellen ben? Waarom worden de schotels niet op het Kazerneterrein Marnewaard geplaatst?

Dit waren enkele van de vragen die donderdag 12 juni jongstleden werden afgevuurd op kolonel Rein Harting. Harting is projectleider Nationale Sigint Organisatie en was namens de MIVD afgereisd naar Zoutkamp. In een openbare commissievergadering van de gemeenteraad De Marne gaf hij uitleg over de voorgenomen uitbreiding van het satelliet-interceptiestation.

Het is de bedoeling dat op het bestaande terrein in Zoutkamp voorlopig negen extra schotelantennes komen. Zes schotels met een diameter van elf meter en drie schotels met een doorsnee van drie meter. Daarnaast is het personeels- en apparatuurgebouw aan de beurt om vervangen te worden.

Het bestaande bestemmingsplan van de gemeente De Marne moet hiervoor worden gewijzigd. De gemeente heeft de afgelopen tijd vier schriftelijke reacties van bewoners ontvangen. Ook is er een handtekeninglijst van

ruim twintig omwonenden die zich zorgen maken over de plannen.

Uit de bezwaarschriften bleek dat er bij de omwonenden veel vragen leven over de activiteiten op Zoutkamp. In overleg met de wethouder Zorge is toen besloten een voorlichtingsbijeenkomst te houden in het Gemeentehuis De Marne om vragen of zorgen weg te nemen.

Met een powerpoint-presentatie legde Harting uit wat de taken van de MIVD zijn. Hij vertelde dat het satellietontvangststation Zoutkamp internationale communicatie opvangt die via satellieten wordt doorgegeven. In duidelijke en heldere taal vertelde hij dat Zoutkamp dus geen binnenlandse telefoonlijnen of GSM-telefoons af luistert. Met deze toelichting waren de meeste mensen gerustgesteld.

De verzekering dat schotelantennes alleen signalen ontvangen en niet uitzenden en dus niet storend werken op gezondheid of apparatuur, nam een hoop onrust weg. Toch bleef bij sommige aanwezigen de angst bestaan dat de uitbreiding van Zoutkamp een verhoogd risico op terroristische aanslagen met zich mee zou brengen. Een aantal aanwezigen uitte daarom de wens om de uitbreiding op het nabij gelegen terrein van de Lodewijk van Nassaukazerne te realiseren.

De gemeenteraad zet de discussie binnenkort voort. ●

VERBETERPLANNEN MIVD

Ideeen, concepten en plannen. Denktank hier, werkgroep daar. Er wordt hard gewerkt aan de toekomst van de MIVD.

Op aarde ging het nog nooit zo snel. Binnen enkel seconden is een bericht aan de ander kant van de wereld.

Oorlogen en conflicten worden live uitgezonden.

De wereld verandert en wij veranderen mee. We moeten wel. Het wordt een cliché, maar de tijd dat we alleen het Oosten in de gaten moesten houden is definitief voorbij.

Nog geen drie jaar geleden ontstond de MIVD in de vorm zoals wij hem nu kennen. De reorganisatie kreeg vorm aan de hand van vastgestelde beleidsvormen.

Inmiddels is bekend dat we nu tegen zaken aanlopen waar destijds geen rekening mee werd gehouden. Tijd om de puntjes op de i te zetten dus.

We bevinden ons in een roerig tijdperk. Op het ministerie wordt hard nagedacht over de toekomst van Defensie en inmiddels is zeker dat er minstens tweeduizend Haagse staft functies verdwijnen. Het bestaansrecht van de MIVD staat niet ter discussie.

Om onze kwaliteit te behouden en op sommige plekken te verbeteren staan er een aantal veranderingen voor de deur. Ze zijn verwoord in de 'Verbeterplannen B, Speerpunten en de Strategische Bijdrage van S'.

De 'losse puzzelstukjes' zijn gebundeld in deze INGELICHT om een duidelijker beeld te krijgen in welke richting we gaan.

DE MIVD: ÉÉN OF GEEN ARCHIPEL VAN VERSCHILLENDE CULTUREN?

De MIVD is een jonge club met een oud verleden. Onze organisatie ontstond in 2000 door het samenvoegen van de inlichtingendiensten van de afzonderlijke krijgsmacht delen. Deze samenvoeging kwam tot stand na een uitgebreid reorganisatieproces, erop gericht om de verschillende culturen zo zorgvuldig mogelijk in elkaar te passen. In 2003 kunnen wij met enige trots concluderen dat cultuurverschillen vanuit de krijgsmacht delen totaal geen rol spelen in het functioneren van onze dienst en haar output. Het geleverde werk staat inmiddels op een aanzienlijk hoger niveau dan in 2000. In een tijd waar de rol van informatievoorziening een zeer belangrijke rol speelt in zowel militair opzicht als ook politiek, hebben wij dan ook een goede prestatie geleverd. Niet alleen qua output staat de MIVD sterk. De 'verdiepte monitoring' door de Algemene Rekenkamer in 2003 gaf duidelijk aan dat wij organisatorisch sterk staan.

Inhoudelijk hebben wij de zaak dus al aardig goed voor elkaar. Dit wil echter niet zeggen dat het niet nog beter kan. De twee hoofdafdelingen Productie en Bedrijfsvoering zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het eindproduct. De taken van de beide afdelingen zijn functioneel sterk aan elkaar gerelateerd, maar inhoudelijk staat men ver van elkaar. Hier is vooruitgang te boeken om onze organisatie nog efficiënter te maken. Dit is echter niet makkelijk; elke hoofdafdeling heeft een eigen organisatievorm, een eigen manier van denken en een eigen prioriteitstelling, kortom een eigen cultuur.

Om deze verschillende culturen samen te voegen zullen wij moeten werken aan een onderlinge integratie en tegelijkertijd openstaan voor aanpassing aan elkaars cultuur. Zowel in de samenleving als ook in het bedrijfsleven zijn dit moeilijke en tijdrovende processen die gekenmerkt worden door 'vallen en opstaan'. Je moet door en van je processen leren om er beter

Verklaring MIVD-embleem

De kleuren blauw, goud en zilver hebben geen heraldische betekenis; zij zijn gekozen op basis van esthetische gronden.

De vier geheven zwaarden symboliseren de vier krijgsmacht delen.

De riem symboliseert het verbondene van de dienst.

De Egyptische sfinx symboliseert de kennis en de wijsheid.

De spreuk Meritum in

Veritatem Discernendo, de verdienste ligt in het kunnen onderkennen van de waarheid, verwijst naar de aard van het inlichtingen werk, waarbij de beginletters in het Latijn, MIVD, verwijzen naar de naam van de dienst.

van te worden. Culturele synergie zal zonder meer bijdragen aan een verdere versterking van onze organisatie.

Wij moeten voorkomen dat wij in een vicieuze cirkel terechtkomen waarbinnen de eigen cultuur verdedigd wordt. Het is juist de kunst om dit te doorbreken en de twee culturen samen te smelten tot een *corporate identity* waarin iedere MIVD werknemer zichzelf kan vinden.

De vraag is hoe ?

Adviesbureaus kunnen hier voortreffelijke presentaties aan wijden en rapporten over schrijven. Maar zijn wij zelf niet meer dan goed in staat om dit voor elkaar te krijgen?

Het uitgangspunt bij het overbruggen van cultuurverschillen is respect. Respect voor elkaars normen, waarden en werkme-

thodieken. Hiervoor is het soms nodig ons meer te verdiepen in elkaars werkzaamheden. Ook is het nodig ons te realiseren welke gevolgen ons gedrag en onze werkhouding kan hebben. We kunnen hier zelf veel aan doen. Voorop staat dat iedereen in de organisatie hierin participeert, van hoog tot laag.

Duidelijkheid staat dus voorop. Duidelijke afbakening van de taken die uitgevoerd moeten worden. Geef (als management) duidelijk en onderbouwd aan wat de prioriteit is van de taken, maak hierover duidelijke werkafspraken. Wanneer zich dan toch de onvermijdelijke ad-hoc zaken voordoen, betrek degenen die hieraan uitvoering moeten geven. Geef nieuwe prioriteiten aan, die duidelijk besproken moeten worden, in balans met de mogelijkheden die de organisatie op

DRIE TRAJECTEN NAAR EEN

dat moment biedt. Medewerkers moeten hierbij op hun beurt aan willen en durven geven wanneer de grens bereikt is. Dit vraagt om transparante processen en zorg voor het personeel. Elkaar hierover aan durven spreken in een kritische maar opbouwende sfeer brengt de MIVD verder.

Aarzel niet om beslissingen te nemen die de werkzaamheden versnellen of verbeteren. Kleine foutjes hebben vaak minder impact op het managementproces dan lang uitgestelde of zelfs niet-genomen beslissingen.

Durf verantwoording te nemen voor de taken die je uitvoert en de beslissingen die je neemt. Denk en werk mee met je collega's en je afdelings- of bureauhoofden. Verlies de gestelde doelen niet uit het oog, maak goede werkafspraken en spreek elkaar aan op de resultaten.

Iedereen in de organisatie moet zich blijven realiseren voor wie wij bezig zijn, onze 'klanten'; de krijgsmachtonderdelen, ministeries maar ook bijvoorbeeld de Rekenkamer!

Aarzel niet om over drempels heen te stappen, om processen sneller en beter te laten lopen. Korte lijnen werken zeer stimulerend. Iedereen in onze organisatie werkt aan hetzelfde doel. Het zal alleen maar gewaardeerd worden!

De MIVD is een organisatie die blijvend zal veranderen. Dit betekent dat de organisatie en de medewerkers zich blijvend aan deze veranderingen zullen moeten aanpassen. Het management moet de voorwaarden scheppen voor een degelijk proces en het voorbeeld geven. Samen moeten we zorgen voor goede en duidelijke communicatie. Luister naar elkaar, met respect voor het standpunt en de persoon die je voor je hebt.●

Sinds enige tijd zijn activiteiten gestart om de weeffouten uit de organisatie van de MIVD te halen en algemene knelpunten te signaleren en op te lossen. De samenwerking van de hoofdafdeling Productie met de hoofdafdeling Bedrijfsvoering is hierbij als knelpunt onderkend. Productie gaf aan dat er vanuit Bedrijfsvoering niet voldoende meegedacht wordt met het operationele proces; de dienstverlening is zo bureaucratisch en traag dat het primaire proces hierdoor stagneert.

Reden genoeg om de afdeling eens goed onder de loop te nemen en te bezien hoe de samenwerking tussen de beide hoofdafdelingen verloopt. Over en weer blijkt er onvoldoende relevante informatie te zijn over de aard van de werkzaamheden en de prioriteit die hieraan gegeven wordt. Hieraan kan dus veel verbeterd worden. Er moet een volwaardig partnerschap ontstaan tussen de beide hoofdafdelingen. Dat partnerschap moet gebaseerd worden op wederzijds vertrouwen en respect voor de verantwoordelijkheden en mogelijkheden van elkaar.

De hoofdafdeling Bedrijfsvoering moet haar werk doen binnen wettelijke en geformaliseerde regelgeving. Ze moet zelfs regelgeving uitvaardigen om te voldoen aan de wettelijke regels. De afweging en toets op het effectief en efficiënt handelen met de beschikbare middelen van de MIVD staat centraal. Hier ontstaat een spanningsveld met de urgentie van een operationele uitzending of taakstelling. Het lijnmanagement van de MIVD zal zich van hoog tot laag van dit spanningsveld bewust moeten zijn. Duidelijke afspra-

ken over reactietijden en het uitspreken van verwachtingen hierover naar elkaar moeten balans en begrip gaan brengen in mogelijkheden en onmogelijkheden van elkaar. Een voorwaarde is dat over en weer de gemaakte afspraken op tijd worden nagekomen. Om dit te bereiken hoort ook een cultuur van open communicatie, de problemen bij naam noemen en elkaar helpen bij het oplossen van de bedrijfsknelpunten. Problemen zijn niet alleen van Productie of Bedrijfsvoering, maar van de MIVD in zijn geheel. Alleen zo ontstaat een basis van wederzijds vertrouwen.

*De hoofdafdeling
Bedrijfsvoering is
een betrouwbare
partner in business*

Communicatie kan altijd beter

Eén van de activiteiten die direct zijn opgestart of verbeterd is een

intensievere vorm van communicatie tussen de hoofdafdelingen. P en B, of hun vertegenwoordigers nemen deel aan elkaars overleg. Knelpunten kunnen snel worden gesignaleerd en vrijwel direct worden opgelost door adequaat in te spelen op bepaalde situaties en elkaar hierover te informeren. Het gissen naar het hoe en waarom van de acties bij Bedrijfsvoering behoort hiermee tot het verleden. Operationele activiteiten worden tijdig onder de aandacht van B gebracht.

Maar hiermee is nog niet alles opgelost

Een organisatie staat nooit stil. Verbeteren en leren van wat er tot nu toe is gerealiseerd, moet altijd. Tijd dus om ook wat verbeteringen in het functioneren van Bedrijfsvoering door te voeren.

De verbeteringen die momenteel bij Bedrijfsvoering zijn geïnitieerd en MIVD breed doorgezet moeten worden, zijn gestoeld op drie trajecten die elkaar ondersteunen en stimuleren. We noemen ze Organisatie(aanpassing), Proces(aanpassing) en Cultuur (verandering). Wat we hiermee voor ogen hebben, leest u hieronder.

Organisatie

Onder de noemer Organisatie vallen alle weeffouten die uit de hele MIVD organisatie gehaald worden. Want, zoals al genoemd, een organisatie blijft in beweging en zal zich blijvend moeten aanpassen aan veranderingen. Als blijkt dat bepaalde elementen in de organisatie niet goed (meer) belegd zijn, moeten we flexibel genoeg zijn de organisatie aan te passen. Welke aanpassingen zijn dat voor

BETERE BEDRIJFSVOERING

Om de cultuurverschillen nog verder te verkleinen, toont luitenant Jansen hier mijn nieuwe creatie...

de hoofdafdeling
Bedrijfsvoering?

Bundeling facilitaire activiteiten

Er is een begin gemaakt om de bureaus BDI, BAO en het Mediacentrum te bundelen binnen een facilitaire dienst. De bureaus hebben een sterk uitvoerend, ondersteunend en facilitair karakter en spelen een rol in de archivering en ontsluiting van beeldmateriaal.

Binnen deze nieuwe afdeling wordt wellicht een coördinerend aanspreekpunt voor uitzendingen belegd. Dit coördinatiepunt moet gevuld worden met medewerkers uit de hoofdafdelingen P en B die zich nu versnipperd bezig houden met uitzendingen.

Informatievoorziening

Een andere belangrijke ontwikkeling vindt plaats op het vlak van de informatievoorziening. Er worden steeds hogere eisen gesteld aan de informatievoorziening op het vlak van flexibiliteit, tijdigheid en betrouwbaarheid. De dienst is als gevolg van de ontwikkelingen in het defensiebrede programma Operationele Informatievoorziening een belangrijke speler. In het kader van het strategisch akkoord spelen

verder onderwerpen als concentratie van systeembeheer (ondermeer op het gebied van netwerken), professionalisering van de ICT inkoop en een verplichte kosten-reductie op het gebied van ICT uitgaven. Daarom is binnen de afdeling Informatiemanagement een begin gemaakt bij het herschikken van taken en functies. Het doel daarbij is versterking van de denkkracht op het gebied van beleid en planvorming, versterking van het projectmanagement, nadere afbakening van het functioneel systeembeheer en het productiebeheer.

Besturing en Planning & Control

Op het vlak van besturing zijn belangrijke ontwikkelingen gaande. Eisen op het gebied van betrouwbaarheid, tijdigheid en volledigheid van stuurinformatie vragen om een transparant plan, begroting en verantwoordingsproces met bijbehorende betrouwbare producten. Het nieuwe sturingsconcept van de Centrale Organisatie zal opnieuw stilstaan bij de positie van de MIVD als zelfstandige dienst.

De afdeling Plannen en Financieel Beheer gaat daarom als spin in het web functioneren tussen de behoefte-stellers en de verwervende instanties binnen Defensie. Hierbij is inzicht in de projectportefeuille van essentieel belang. Ondersteuning van de projectleiders door een kwalitatief sterk project-control stimuleren deze ontwikkelingen. Het lijnmanagement moet weten over welk budget zij kunnen beschikken. Er wordt dan ook een regulier realisatieoverleg met hen opgestart.

Beveiliging

Bedrijfsvoering binnen de MIVD is steeds afhankelijker geworden van de

(geautomatiseerde) informatievoorziening. Vanuit het oogpunt van betrouwbaarheid en beschikbaarheid stelt dit hoge eisen aan de beveiliging van de toegang en ontsluiting van gegevens. De personele en materiële beveiliging dient hierbij in de pas te blijven. De in het kader van het Voorschrift Informatiebeveiliging.

Met de inzet van iedereen komen we een flink eind vooruit

Rijksdienst (VIR) vereiste integrale beveiligingsplannen moet worden beheerd en geëvalueerd. Vanuit de ARBO-wetgeving dient er verder structureel aandacht te zijn voor calamiteitenplannen en Bedrijfs hulpverlening. De huidige organisatie dient voor deze activiteiten te worden versterkt. Relaties met de Beveiligingscoördinator Centrale Organisatie en de Beveiligingsautoriteit dienen geïntensiveerd te worden. De projectleiding voor de invoering van het VIR zal bij dit bureau belegd gaan worden.

Personeel & Organisatie

De afdeling P&O verkeert nog in een groeifase, waarbij de afdelingsleiding en de teamleiders verder in hun rol moeten groeien. Tijdige advisering van het lijnmanagement van de MIVD en een grotere mate van zelfstandigheid van de teams moeten er voor zorgen dat de doorlooptijden van werving teruglopen. Training on-the-job moet de kwaliteit van het functioneren van de medewerkers verbeteren. Met Productie wordt gewerkt aan instrumenten om de professionele

kwaliteit van de MIVD te verbeteren en op niveau te houden. Het toezien op een juiste toepassing van de ARBO-wet wordt bij deze afdeling belegd. Hierbij moet het tijdig uit laten voeren van de RI&E onderzoeken en het toezien op het adequaat doorvoeren van de maatregelen centraal staan. Verder zal de afdeling Juridische Zaken de rechtzaken van de afdeling P&O overnemen. Het professionaliseringstraject van deze afdeling is van essentiële betekenis om de twee speerpunten van Productie (Personeelszorg en Professionele kwaliteit) te doen slagen en te waarborgen voor de toekomst.

Procesaanpassingen

De processen binnen Bedrijfsvoering kunnen beduidend transparanter worden. De doorlooptijden zijn in een aantal gevallen lang en het inzicht in het werk is niet altijd duidelijk. Maar de medewerkers werken hard, zijn enthousiast en betrokken bij het eigen werk. Problemen worden opgepakt, maar wel vaak vanuit het oogpunt van de eigen afdeling zonder tijdig en afdoende de relaties met andere afdelingen te onderkennen.

Het proces van aanvraag tot verwerving wordt geëvalueerd en er komen normen voor doorlooptijden. De planning en financiële processen zullen in dit kader ook aan een nader onderzoek worden onderworpen evenals de processen voor het werven van personeel. Inzicht moet ontstaan in het werk bij de respectievelijke afdelingen. Alleen zo zijn prioriteiten te stellen. Het proces van lastgeving mag in dit kader niet vergeten worden. De coördinatie van uitzendingen heeft prioriteit. Er zal frequent overleg plaatsvinden op het niveau van de afdelingshoofden P en B ten einde tijdig de voortgang van activiteiten met elkaar te bespreken en verwachtingen op elkaar af te stemmen.

Cultuurverandering

De voorgaande twee trajecten (Procesaanpassing en Organisatieaanpassing) staan niet los van elkaar en kunnen niet zonder een verandering van cultuur binnen onze bedrijfsvoering.

Wat willen we zoal bereiken met cultuurverandering?

Het heeft onder andere tot doel dat medewerkers meer verantwoordelijkheid nemen, meedenken en samenwerken vanuit het oogpunt van dienstverlening en het belang van de hele organisatie. Handel in de geest van de regelgeving en zoek bij knelpunten samen naar haalbare oplossingen.

Een ander doel is het verbeteren van kwaliteit op alle (dienstverlenende) niveaus. Dit kan worden bereikt door verantwoordelijkheden te decentraliseren en medewerkers beter te coachen in hun werkzaamheden. Dit komt de professionaliteit op alle managementniveaus ten goede. En, het klinkt zo vanzelfsprekend, handel vanuit gestelde doelen en afspraken en spreek elkaar aan op resultaten en kom afspraken na. Kortom, help elkaar en leer van gemaakte fouten. Doe dit vanuit eigen verantwoordelijkheid met respect en oog voor de verantwoordelijkheid van de ander.

Met deze trajecten is er voor het dagelijkse functioneren van de MIVD een behoorlijke stap gezet. Met het verbeteren van processen en het aanpassen van de weeffouten kan de relatie met en de dienstverlening naar Productie worden geïntensiveerd en verbeterd. Met de inzet van iedereen komen we de komende periode een flink eind vooruit. ●

'IN EEN S V ME

De afdeling Strategische Projecten (ASP) werkt aan een strategische visie voor de MIVD. Het is één van de opdrachten die is voortgekomen uit de sessie op De Peel eerder dit jaar. Tijdens de sessie kwam naar voren dat veel medewerkers van de hoofdafdeling Productie behoefte hebben aan meer duidelijkheid over de richting waarin de MIVD de komende jaren gaat koersen.

Kapitein ter Zee Peter de Harder is voorzitter van de denktank 'strategische visie'. Met vertegenwoordigers van alle afdelingen van Productie en een vertegenwoordiger van Bedrijfsvoering wordt nagedacht over de nabije toekomst van de MIVD. De denktank en in feite ook werkgroep schrijven het document gezamenlijk. "De voornaamste reden dat deze opdracht bij de afdeling Strategische Projecten is belegd, is dat de strategische visie een afdeling overschrijdend document moet worden. Een strategische visie komt voort uit de wens van Productie, maar zal voor de gehele MIVD gelden.

Wat is een strategische visie eigenlijk?

"In een strategische visie schetsen we waar we naartoe willen in de toekomst met de MIVD. Het geeft ant-

STRATEGISCHE VISIE SCHETSEN WE WAAR WE IN DE TOEKOMST T DE MIVD NAAR TOE WILLEN'

woord op de vraag wat onze plek is binnen Defensie en wat onze positie is ten opzichte van andere spelers zoals Buitenlandse Zaken, Binnenlandse Zaken en organisaties als de AIVD.”

“We hebben ons van tevoren de vraag gesteld hoe ver we vooruit willen kijken. We hebben gekozen voor hooguit vijf jaar. Wat dat betreft is het dus meer een plan dan een visie. Een visie kijkt namelijk nog verder vooruit. Maar hoe verder je vooruit kijkt, hoe vager het wordt. En niemand had enig idee welke kant het op zou gaan. Vijf jaar is ook lastig, maar te overzien.”

“De strategische visie heeft weer een impuls gekregen sinds de heisessie op De Peel. Daarvoor leefde ook al de vraag naar een MIVD brede strategische visie, maar werd prioriteit gegeven aan het voltooiën van de reorganisatie en andere meer urgente zaken.”

De hele reorganisatie van de MIVD is voortgekomen uit een beleidsvoor-

nemen. Dat document kon echter niet als een strategische visie gezien worden. Het document gaf geen antwoord op de vraag waar we staan als dienst en waar en hoe we ergens naartoe willen, maar ging veel meer in op de inrichting van de organisatie.”

“Met een strategisch plan willen we meer duidelijkheid geven, maar we willen niet te gedetailleerd worden.

Een strategische plan moet richtinggevend zijn aan de dienst.”

Het vertelt meer over de richting van de dienst, maar geeft niet in detail aan op welke wijze dat moet worden ingevuld. Uitwerking dient binnen de dienst en de betreffende afdelingen plaats te vinden en kan mogelijk worden opgenomen in een op te stellen bedrijfsplan.

Om een strategische visie te maken heeft ASP onder andere gekeken naar de Defensienota, het beleidsvoornemen MIVD (het brondocument voor de reorganisatie van de MID) en de strategische visie van de chef Defensiestaf. Om een waardevol document te maken moet je weten wat de bewindslieden van plan zijn. De MIVD-visie moet passen binnen de algemene Defensieplannen.

De Afdeling HUMINT (Human Intelligence) en ACIV (Contra-inlichtingen en Veiligheid) hebben inmid-

dels al hun eigen strategische visie geformuleerd, die zullen gaan passen binnen het op te stellen MIVD brede strategisch plan. De documenten moeten in feite naadloos op elkaar aansluiten, theoretisch is het mogelijk dat enige bijstelling van de bestaande documenten moet plaatsvinden, maar die verwachting is er nog niet.

“Bij een bedrijf is winst maken het doel, bij ons moet het doel zijn zo goed en optimaal mogelijk onze taken uit te voeren en waar mogelijk verbeteringen daarin aan te brengen. We moeten voorkomen dat het strategisch plan een polderstuk wordt, waarin een ieder zijn gelijk kan halen en daardoor te vaag zal blijven. Het streven is dat het plan een aantal antwoorden geeft en daarmee duidelijke richtingen schetst.”

De strategische visie is gepland eind augustus gereed te zijn.●

Mission statement MIVD

Het Mission statement is een belangrijke gegeven voor de totstandkoming van het strategisch plan: “De MIVD is een flexibele, betrouwbare en unieke leverancier van kwalitatief hoogwaardige inlichtingen- en veiligheidsinformatie waarmee een onmisbare bijdrage wordt geleverd aan het formeren, het in stand houden en het inzetten van de Nederlandse krijgsmacht. De dienst bevordert daarmee de efficiency en effectiviteit van het Nederlandse defensie-apparaat binnen de nationale en internationale context waarin dit opereert. Over deze activiteiten legt de MIVD op transparante wijze verantwoording af aan zijn opdrachtgevers en behoeftezoekers.”●

PRODUCTIE ENTHOUSIAST

De Peel-sessie van de hoofd-afdeling Productie waarover in INGELICHT uitvoerig verslag is gedaan, heeft inmiddels een vervolg gekregen. Verschillende afdelingen zijn flink aan de slag met de uiteindelijk geformuleerde aandachtspunten voor de MIVD. Want de P-speerpunten behelsen niet alleen aspecten van belang voor de afdelingen van Productie. De verbeterpunten zijn afdelingoverstijgend en zijn van belang voor de hele organisatie. Want ook de komende jaren zullen in toenemende mate hoge eisen worden gesteld aan de MIVD.

- Strategie en Visie
- Operationele ondersteuning van Bedrijfsvoering naar Productie
- Professionele kwaliteit
- Personeelszorg
- Samenwerking Verwerking Verwerving

Uiteindelijk zijn er vijf speerpunten geformuleerd. Met de keuze voor deze speerpunten zijn de aspecten die tijdens de Peel-sessie aan de orde zijn geweest grotendeels afgedekt. Sommige speerpunten zoals 'externe oriëntatie' en 'optimalisatie focus' zijn niet separaat geformuleerd maar zijn meegenomen in een ander speerpunt, in dit geval Strategie en Visie. Ook is tijdens de Peel-sessie gesproken over de implementatie van de J2-functie en de oprichting van de NSO. Deze aspecten zijn weliswaar belangrijk, maar vormen geen onderdeel van het verbeterprogramma. Zij worden niet

beschouwd als speerpunten, maar als projecten en zijn als zodanig in de organisatie belegd. Maar ook hierover wordt u de komende periode nog geïnformeerd. Naast het formuleren van speerpunten wordt binnen alle afdelingen van de MIVD aan verbeteringen gewerkt. Maar met de keuze van speerpunten wordt aangegeven welke aspecten prioriteit krijgen en organisatiebreed de aandacht hebben.

Al met al is het een omvangrijk traject van verbeteringen die zeker niet allemaal in dit jaar kunnen worden gerealiseerd. Maar de eerste stappen zijn met enthousiasme gezet.

Strategie en Visie

Tijdens de Peel-sessie bleek behoefte te bestaan aan een verbeterd inzicht in de na te streven doelen van de MIVD, de randvoorwaarden die de omgeving aan de MIVD stelt, de positionering van de MIVD en de wijze waarop de MIVD zijn doelen wil realiseren. Inmiddels heeft de Afdeling Strategische Projecten een 'Strategische Denktank' samengesteld, die bestaat uit deskundigen binnen de MIVD. Zie bladzijde 11 van deze 'verbeterspecial'.

Operationele ondersteuning van Bedrijfsvoering

Het vergroten van de betrokkenheid van de hoofdafdeling Bedrijfsvoering is genoemd als belangrijke factor om de P-verbeterpunten een kans van slagen te geven.

In overleg tussen Bedrijfsvoering en Productie worden prioriteiten en het dienstenniveau vastgesteld, waarbij wordt uitgegaan van de behoeften van Productie en de mogelijkheden

van Bedrijfsvoering. Inmiddels heeft Bedrijfsvoering een verbeterplan opgesteld dat drie trajecten behelst, die elkaar wederzijds ondersteunen en stimuleren. Die trajecten zijn organisatie, procesverandering en cultuur. (Zie bladzijde 8).

Professionele kwaliteit

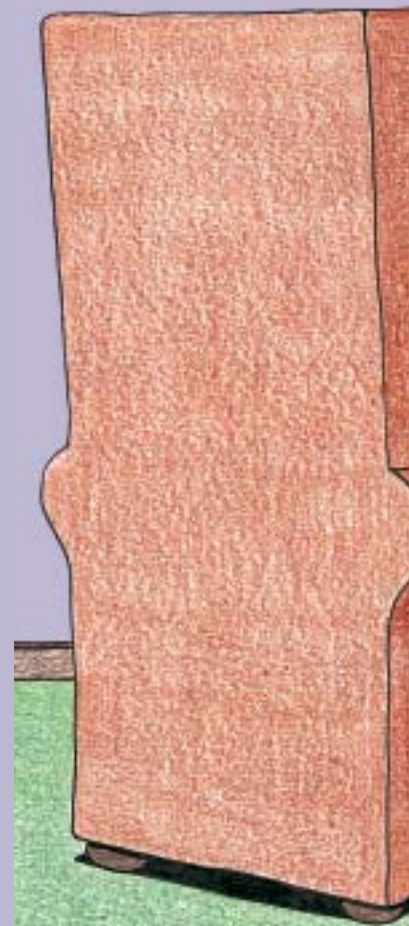
Met dit speerpunt (dat voortgekomen is uit de speerpunten Kennis & Kunde en Personeel & Personeelszorg) willen we ervoor zorgen dat professionele deskundigen binnen de MIVD goed functioneren.

Dit is nodig omdat de aanwezige professionele kwaliteiten op een aantal plaatsen in de organisatie geen gelijke tred hebben gehouden met de toegenomen eisen die aan de MIVD worden gesteld. Soms komt dat door capaciteitstekorten. Soms ontbreken echter de vereiste kunde bij het zittende personeel wat een blokkade kan vormen voor het bereiken van het noodzakelijke professionele niveau.

Inmiddels is een werkgroep "Professionele Kwaliteit" zeer enthousiast aan de slag om de acute knelpunten te inventariseren en op te lossen. De werkgroep is samengesteld uit vertegenwoordigers van de productieafdelingen. Hierbij zijn de vereiste deskundigheden, functie-eisen en competenties onder de loep genomen. De indruk bestond al dat de huidige functiebeschrijvingen een onduidelijk beeld geven van de vereiste kwaliteiten. Dit vermoeden bleek juist te zijn. Ook worden de kerncompetenties van analisten vastgesteld. De resultaten zijn tot dusver zo positief dat het de overweging waard is deze aanpak voor de hele MIVD in te voeren.

De voorlopig laatste stap is het bepalen welke competenties met opleiding, sturing en coaching geprofessionaliseerd kunnen worden. En welke competenties niet beïnvloedbaar zijn en als eigenschappen in een persoon aanwezig moeten zijn.

De resultaten hiervan worden gebruikt voor een structurele aanpak op langere termijn. Uiteenlopende personeelsinstrumenten zoals Werking en Selectie, Loopbaanontwikkeling, Opleiding en Training, Coaching en Functioneringsgesprekken kunnen hieraan bijdragen.

AAN DE SLAG MET SPEERPUNTEN

Het spreekt voor zich dat de rol die de afdeling P&O hierin speelt van essentieel belang is voor het succes hiervan. P&O is zich hiervan zeer bewust en heeft, mede in het kader van de verbeteringen bij Bedrijfsvoering, inmiddels eigen een professionaliseringstraject ingezet.

Personeelszorg

Beloning, waardering, ontplooiingsmogelijkheden, inzicht in strate-

gie en visie, opleidingen, eerlijk omgaan met personeel en open communicatie. Allerlei aspecten die vallen onder de noemer personeelszorg. Zorg voor personeel is een verantwoordelijkheid van ons allemaal. Maar waar liggen nu de grootste behoeften. Een meer structurele aanpak van personeelszorg is altijd wenselijk, net als een adequate communicatie hierover. Afgaande op signalen uit de organisatie is op korte termijn gekozen voor een aantal prioriteiten:

Meer aandacht en tijd voor directe contacten met medewerkers. Meer persoonlijke aandacht bij bijzondere gebeurtenissen van medewerkers. Meer aandacht voor communicatie over ontwikkelingen in de organisatie naar de medewerkers, zoals deze verbeterplannen, nieuwe ontwikkelingen en besluiten die genomen zijn door de directie.

Afhankelijk van de reacties uit de organisatie kan worden vastgesteld of aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn.

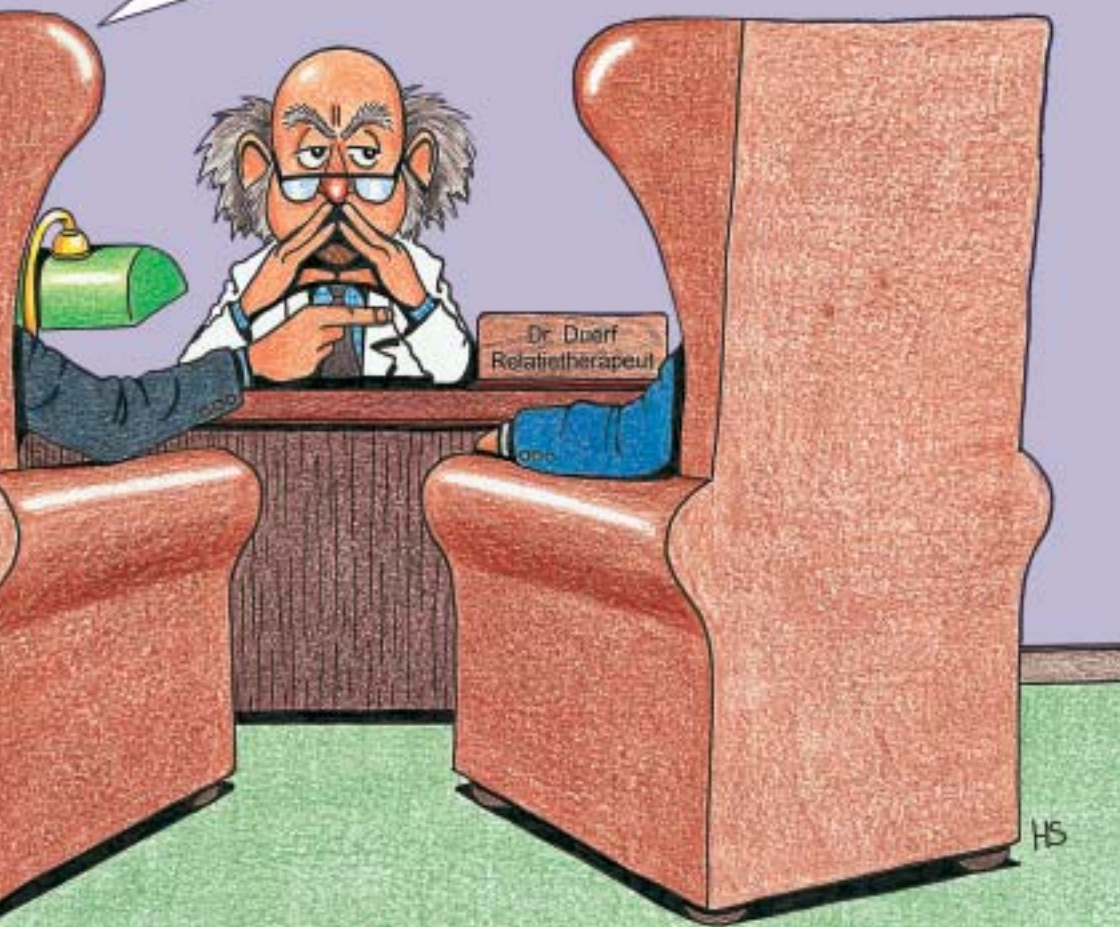
Samenwerken Verwerking en Verwerving

Teamwerken is als middel ingezet om de functionele barrières in de productieketen te doorbreken en de processen vanaf behoeftesteller tot verwerper en andersom beter op elkaar te laten aansluiten. Tot nu toe heeft de nadruk echter gelegen op de interactie tussen behoeftestellers en verwerkende afdelingen (producenten van de eindproducten).

Wat betreft de interactie tussen verwerkende afdelingen en verwervende afdelingen zijn in de teams wel pogingen gedaan om tot verbetering te komen, maar die hebben nog niet tot het gewenste resultaat geleid. Alleen een meer geïntegreerde aanpak zal tot substantiële verbeteringen leiden. Gerichte verwerving ontstaat alleen door afstemming van inlichtingenbehoeften op de verwervingsmogelijkheden. En zoals tijdens de Peelsessie al is aangegeven, vormen de teams daartoe het uitgelezen platform. Ook hier is het verbetertraject inmiddels in gang gezet.

Termijnvisies zijn inmiddels opgesteld. De verwervende afdelingen zijn druk aan de slag de verwervingsmogelijkheden (maar ook onmogelijkheden) naar landen, regio's en thema's in kaart te brengen. De teams stellen informatieverzamelplannen op en omschrijven hiermee de kernvragen voor de verwervende afdelingen. Vervolgens worden de afspraken tussen Verwerking en Verwerving bekrachtigd.●

B hecht teveel aan uniformiteit in de regelgeving!

Rijksopleidingsinstituut traint MC-leden

De medezeggenschapscommissie adviseert de dienstleiding over de meest uiteenlopende onderwerpen. De MC stemt ook in met bepaalde besluiten die de dienstleiding neemt. Deze onderwerpen zijn voor de gemiddelde MC'er geen dagelijkse kost en vergen veel voorbereidings-tijd. De MC heeft het Rijksopleidingsinstituut verzocht een cursus te verzorgen om de MC-leden hierin te trainen. De onderstaande aandachtsgebieden zijn gedefinieerd als uitgangspunt voor een cursus die in april heeft plaatsgevonden.

- Inzicht in knelpunten die wat betreft de taakuitoefening, de leden van het MC ervaren
- Vaardigheden om een onderwerp goed voor te bereiden en tijdens een vergadering te presenteren
- Theoretische kennis over onderhandelingsprocessen
- Inzicht in de onderhandelingsstijl van de MC en de overlegpartner
- Vaardigheden in het onderhandelen met de overlegpartner

De cursus ging op 9 april van start. Na een korte introductie werden knelpunten onderkend die de individuele leden ondervinden bij het vervullen hun MC-taak. Kennisachterstand en beschikbare tijd om het werk te doen kwamen als belangrijkste knelpunten naar voren.

Aan de hand van een vragenlijst werd in groepjes van drie een analyse losgelaten op een aantal actuele onderwerpen. Verbazingwekkend was te constateren dat je met een simpel stappenlijstje zo snel tot de kern van een probleem kunt doordringen en een voorlopig standpunt kunt innemen. In het groepje werden de stand-

punten vervolgens uitgewisseld, besproken en doelen bepaald. Hierna was het zaak om met een duidelijke presentatie de hele MC hierover te informeren zodat een gezamenlijk standpunt kon worden ingenomen. Vervolgens werd de kunst van het onderhandelen nader belicht. Aan de hand van kenmerken en onderhandelingsprocessen werden vaardigheden, tips en vooral ook mogelijke valkuilen stap voor stap geïnventariseerd. De verschillende stijlen van onderhandelen kwamen eveneens aan bod.

Gedurende de cursus werd toegevoerd naar het hoogtepunt. Een gast-actrice zat een geënceneerde overlegvergadering voor. Vol zelfvertrouwen en goed voorbereid, althans dat dachten we, zijn we het overleg met haar ingegaan. Het was frustrerend te ervaren dat zij op een eenvoudige manier onze goed voorbereide standpunten van tafel wist te vegen, zonder ook maar iets van het onderwerp af te weten. Vaak alleen al omdat de procesgang onduidelijk was of we elkaar de loef probeerde af te steken. We hebben geleerd dat om succesvol te overleggen een gedegen voorbereiding nodig is. Iedere MC'er moet weten wat het gezamenlijke standpunt is. De onderhandelingsruimte moet vaststaan, daarvan wordt niet meer afgeweken. Het belangrijkste punt bleek dat met de overlegpartner een duidelijke procesgang afgesproken moet worden.

Met het volgen van deze cursus beschikken we opeens niet over meer tijd om ons MC-werk te doen. Wel hebben we handvaten gekregen om efficiënter met onze tijd om te gaan. Deze cursus heeft duidelijk gemaakt dat we het vaak aan onszelf te danken hebben wanneer we onvoldoende resultaat halen uit een onderhandeling of overleg.

Hoofd Productie ontvangt boek over VN-inlichtingenstructuur

Plaatsvervangend directeur Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (MIVD), commandeur Koen Hermesen, heeft het eerste exemplaar van 'Peacekeeping Intelligence - Emerging Concept for the Future' in ontvangst genomen. Hij ontving het boek uit handen van Paul Koedijk, voorzitter van de Stichting Inlichtingen Studies Nederland (NISA).

De NISA is een studiegroep op het gebied van inlichtingen- en veiligheidsdiensten waarin journalisten, academici en oud-medewerkers uit de inlichtingenwereld zijn verenigd. Doel van de stichting is het bevorderen van een inhoudelijke discussie over het werk van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten.

Het centrale thema van dit boek is de wens voor een efficiënte inlichtingenstructuur onder de vlag van de Verenigde Naties. De parlementaire enquêtecommissie Srebrenica toonde aan dat het aan een dergelijke structuur schort.

Het boek is samengesteld naar aanleiding van het internationale NISA-congres dat vorig jaar november op het Instituut Defensie Leergangen (IDL) werd gehouden. Het bevat de presentaties die toen zijn gegeven, aangevuld met andere stukken over de wens voor een VN-inlichtingenstructuur.●

IN MEMORIAM: MAARTEN DE ZWART

* 8 FEBRUARI 1956 (LEERDAM) † 3 JUNI 2003 (BREDA)

Na een ziekbed van ruim vier maanden is op zevenenveertig jarige leeftijd Maarten de Zwart overleden, adjudant onderofficier van de Koninklijke Luchtmacht. Na terugkomst van een uitzending naar Bosnië bleken de pijntjes in de rug niet weg te gaan. Een aantal intensieve onderzoeken rond de Kerstperiode wees in januari uit dat Maarten kanker had en dat genezing niet meer mogelijk was. Voor Maarten en zijn familie een grote schok en het begin van een korte en intensieve periode. Op 3 juni is Maarten thuis in het bijzijn van zijn familie overleden. Maarten is ter aarde besteld op 7 juni in zijn geboorteplaats Leerdam onder grote belangstelling van familie en veel collega's van de MIVD van met name de veldorganisatie. Maarten laat zijn vrouw Anke, dochter Evelien (12) en zoon Emiel (8) achter.

Maarten was sedert 1 juni 1997 werkzaam binnen de ACIV als onderzoeker voor de veldorganisatie. Zijn standplaats was detachement Zuid in Breda, tevens Maarten's woonplaats. Maarten is vanuit het detachement tijdens zijn gehele ziekbed intensief ondersteund. Tijdens zijn ziekbed is Maarten door veel collega's uit de organisatie bezocht wat door hem en zijn vrouw erg werd gewaardeerd. Ook de

grote hoeveelheid kaarten en bloemen hebben ertoe bijgedragen dat Maarten wist dat men hem nog niet was vergeten.

Binnen het detachement was Maarten een vraagbaak op het gebied van automatisering. Waarbij hij zich het liefst vastbeet in een project waarvan het uiteindelijke resultaat vaak helemaal af was. Een liefhebber van sporten was Maarten niet bepaald en menig grapje werd hierover tegen hem gemaakt. Maar een goed gesprek, onder het genot van een sigaret en een kop koffie, paste wel in zijn straatje. En zo droeg hij bij aan de gezellige sfeer die binnen detachement Zuid altijd erg herkenbaar is geweest. Door de intensieve ondersteuning die hij van zijn collega's kreeg, bleef het contact met het detachement tijdens zijn ziekte intact en was iedereen binnen het detachement altijd op de hoogte van zijn toestand. Maarten is zelfs nog een keer op bezoek geweest bij het detachement om mee te praten over de toekomst van het detachement. Hij was toen al behoorlijk ziek. Zijn collega's van detachement Zuid zijn blij dat ze in deze laatste periode van Maarten's leven nog een rol hebben mogen spelen. We zullen Maarten missen als collega, maar zeker als de fijne man die hij was. ● Personeel Detachment Zuid

MUTATIES VAN 1 APRIL 2003 T/M 18 JUNI

Nieuw personeel

Dhr. D. [redacted] Hoofdafdeling Productie/ACIV/Bureau Personele Veiligheid/Medewerker Veiligheidsonderzoeken, m.i.v. 01-04-2003 ●
Mw. A.E. [redacted] Hoofdafdeling Productie/AA&R/Bureau Transnationale Aangelegenheden,

Politiek Strategisch Analist Information Operations, m.i.v. 01-05-2003 ● Mw. D. de [redacted] Hoofdafdeling Productie/AVI/ Bureau Beheer & Ondersteuning/ Sectie Documentaire Informatievoorziening AVI/Medewerker Documentaire Informatievoorziening AVI, m.i.v. 01-06-2003

Interne Verplaatsing

Aoo M. [redacted], Hoofdafdeling Productie/AA&R/CIU/1e Bewerker Dienstploeg, m.i.v. 01-05-2003

Overplaatsing buiten MIVD

Aoo J.B. [redacted], m.i.v. 01-05-2003
Aoo R.J. [redacted], m.i.v. 02-05-2003
LTZ 2 N. [redacted], m.i.v. 09-05-2003
Kap. J.M. van [redacted], m.i.v. 01-06-2003
Sergeant J. [redacted], m.i.v. 13-06-2003

Vertrekkend personeel uit dienst

Mw. P.M.P. [redacted], m.i.v. 01-05-2003
Mw. M.E. [redacted], m.i.v. 01-05-2003
Kap E.A.P.R. van [redacted], m.i.v. 01-05-2003
Mw. A. van [redacted], m.i.v. 25-05-2003
Dhr. F.G.M. van den [redacted], m.i.v. 31-05-2003
Dhr. C.P.G. [redacted], m.i.v. 31-05-2003

Vier MIVD'ers te zien bij 55ste TMPT

De dit jaar gehouden Tweedaagse Militaire Prestatie Tocht (TMPT) was anders dan anders. Voor het eerst is de TMPT opengesteld voor alle rangen. Bovendien waren er meer en fysieke zwaardere opdrachten.

Adjudant P. [redacted] (APO), Adjudant H. [redacted] (ACIV) en luitenant R. [redacted] (ACIV) vertegenwoordigden de MIVD tijdens de vijfenvijftigste editie van de TMPT, die op 27 en 28 mei op en om de Legerplaats Harskamp werd gehouden.

Liesja [redacted] van de afdeling Verbindingsinrichtingen (AVI) leidt het secretariaat van de TMPT-commissie. "Voortaan moet je deelnemen

in buddyparen", zegt ze. "Anders dan voorgaande jaren moet je de prestatietocht als team behalen om een medaille te krijgen. Het parcours bestaat uit meer onderdelen en je kan niet meer afvallen bij het niet behalen van een prestatie.

Daarentegen moet je wel een bonusloop (variërend van 1 tot 4 kilometer) doen of kwam er een tijdtelling bij als je prestaties te laag waren."

Er waren twaalf sportieve opdrachten verdeeld over vier circuitjes, variërend van kaartlezen per fiets tot een touw- en hindernisbaan, die ze in twee dagen moesten afleggen. Deelnemers hadden per dag tien uur tijd. ●

MIVD-MEDEDELING

De jaarlijkse MIVD-BBQ is gepland op 18 september aanstaande. De Kerstlunch heeft dit jaar plaats op 11 december 2003 ●

Nieuwe Hollandse

Links: Plofsluis gefotografeerd door een RF-104 van de Koninklijke Luchtmacht voordat het kanaal is omgelegd

Onder: Werkzaamheden in 1982 om het kanaal om te leggen

De Nieuwe Hollandse Waterlinie (N.H.W.) is een uniek historisch militair verdedigingswerk dat zich uitstrekt van het IJsselmeer (vroeger Zuiderzee) in het noorden tot aan de rivier de Nieuwe Merwede in het zuiden.

Een toelichting op het ontstaan van de Waterlinie met extra aandacht voor een uniek bouwwerk in de Linie: de Plofsluis.

Door Ron Berghuis

De verdediging in de Waterlinie steunde in belangrijke mate op inundaties (het onder water zetten van stukken land). Op de stukken waar het land niet onder water kon worden gezet, werden een groot aantal bomvrije kazernes, forten, verdedigingswerken, groepsschuilplaatsen en andere constructies gebouwd om een vijandelijke aanval af te slaan.

Het gebruik maken van inundaties is eeuwenlang een sterk verdedigingswapen geweest in de militaire strategie.

Bij een ideale inundatie kunnen, door een ondiepe laag water op het land, boten niet ingezet worden. Deze lopen vast op de bodem of tegen obstakels onder water. Te voet door het terrein waden is ook onmogelijk omdat sloten, meertjes en rivieren niet kunnen worden gezien en de kans om te verdrinken groot is, zeker in vorige eeuwen. Daarnaast hebben troepen nauwelijks of geen beschutting tegen vijandelijk vuur.

Dat Nederland zich leent voor deze vorm van verdediging mag duidelijk zijn, de grote hoeveelheid sloten, rivieren en andere waterpartijen in Nederland bezorgde in de 80-jarige oorlog de Spaanse hertog Alva reeds hoofdbrekens. De opmars van zijn troepen werd continu gehinderd door bovengenoemde waterbarrières.

Zelfs in de Eerste Wereldoorlog hebben de Belgen nog gebruik gemaakt van inundaties door het gebied tussen de kust bij Nieuwpoort en het Vlaamse Diksmuide, ten noorden van de rivier de IJzer, onder water te zetten waardoor de Duitse opmars in dit gebied tot staan kwam.

Met name door de ontwikkeling van het luchtwapen kwam aan het militaire belang van inundaties halverwege vorige eeuw snel een einde.

De bouw van de N.H.W. begon in 1816, twee jaar na het herstel van de Nederlandse onafhankelijkheid. Voor 1800 had alleen Holland een eigen Waterlinie, de Oude Hollandse Waterlinie, met vestingsteden zoals Woerden, Schoonhoven en Oudewater. Deze linie had al in 1672 met succes de Fransen tegen gehouden. De N.H.W. zou meer oostwaarts worden gebouwd zodat ook Utrecht binnen de Linie zou vallen. Hiermee zou het hele westen van het land door de N.H.W. beschermd worden in geval van een vijandelijke aanval.

In de bouwperiode werden de verdedigingswerken continu aangepast aan de veranderingen in de militaire techniek (onder andere verbetering van de artillerie). Dit gebeurde door forten te versterken door de bouw van 'bomvrije wachthuizen' of door extra aarden wallen om de forten te leggen. Ook het plaatsen van groepsschuilplaatsen tussen de forten was een manier om de

Links: Groepsschuilplaats ten noord oosten van Utrecht, met zware fundering voor de veengrond waarop het gebouwd is

Onder: Lunetten 1 t/m 4 in de jaren negentig, de bebouwde kom van Utrecht is veropgevoerd

Waterlinie in vogelvlucht

linie aan de veranderingen van de tijd aan te passen.

De bouw van de Waterlinie eindigde omstreeks 1885, dit had mede te maken met de invoering van de brisantgranaat, waartegen de toen al verouderde forten niet bestand waren. Wel werden tot aan het begin van de Tweede Wereldoorlog nog continu verbeteringen aangebracht aan de Waterlinie, zoals de aanleg van mitrailleur kazematten, tankversperringen en opstelplaatsen voor de artillerie tussen de forten.

Na de oorlog is de gehele N.H.W. als verdedigingslinie buiten werking gesteld.

De N.H.W. is grotendeels bewaard gebleven en heeft nu vooral een historische waarde, een aantal forten is nog rijkseigendom, andere zijn in handen van particulieren.

De Nieuwe Hollandse Waterlinie is drie keer gemobiliseerd geweest:

Bij het uitbreken van de Frans-Duitse oorlog (1870).

Tijdens de Eerste Wereldoorlog (1914-1918).

Bij het begin van de Tweede Wereldoorlog.

Andere verdedigingslijnes

Tegen het einde van de 19e eeuw en in de 20e eeuw werden er nog enkele nieuwe linies gebouwd. De Stelling van Amsterdam (aansluitend op de N.H.W.), de Peel-Raamstelling, Grebbelinie en de vernieuwde IJssellinie.

Eén van de unieke bouwwerken in de N.H.W. is wel de zogenoemde Plofsluis, gebouwd begin jaren dertig om het Amsterdam-Rijnkanaal af te dammen zodat het water uit de inundatievelden ten zuidoosten van de Plofsluis niet via het kanaal weg zou vloeien. De Plofsluis is 66 meter lang en tien meter hoog, met betonnen wanden van 1,5 meter dik. De bodem is gemaakt van ongewapend beton en was voorzien van explosieven, zodat 40.000 ton stortmateriaal in de bakken, bestaande uit zand en grind, na het oplazen van de bodem het kanaal zou afdammen.

De sluis heeft nooit gefunctioneerd omdat het werk in mei 1940 nog niet voltooid was en na 1945 niet meer als effectief verdedigingsbouwwerk werd gebruikt. Door het toenemende scheepvaartverkeer van de laatste decennia

Boven: De forten Lunetten 1 en 2 in 1930

bleek de Plofsluis een obstakel in het kanaal te worden. Om de scheepvaart toch ongehinderd doorgang te laten vinden werd besloten om het Amsterdam-Rijnkanaal om te leggen, daar het afbreken van de Plofsluis technisch zeer problematisch was.

Hierdoor is een uniek bouwwerk bewaard gebleven. Momenteel is de Plofsluis in gebruik bij de gemeente Utrecht als stortplaats voor vervuilde grond.

Naar de maatstaven van de 19e begin 20e eeuw waren de forten redelijk gecamoufleerd in het terrein. De ontwikkelingen in de militaire luchtvaart (reconnaissance) maakte duidelijk dat vanuit de lucht de forten door hun specifieke vorm juist zeer duidelijk zichtbaar zijn. Zelfs op satellietbeelden met een 10 meter resolutie (SPOT) is het nog betrekkelijk eenvoudig om de bouwwerken waar te nemen. Dit artikel is dan ook verlicht met enkele luchtfoto's van vroeger en foto's van een meer recente datum.

Wie na het lezen geïnteresseerd is geraakt in de N.H.W. kan op internet kijken op: www.hollandsewaterlinie.nl

Diverse fietsroutes langs de N.H.W. zijn door de VVV uitgestippeld en zeer de moeite waard. Ruim 90% van deze routes is ook met de motor te berijden.●

Onderkant van de plofsluis met een holle bodem van ongewapend beton

Plofsluis vanaf de grond gezien

DE KICK OM INFORMATIE TE K JE VAN TEVOREN WEET: ‘DAT

Boven: UH-60A Black Hawk van de
Israelische Luchtmacht, Israël, mei
2000

Rechts: Martin de Koning in Nieuw-
Zeeland tijdens een rondvlucht

Links: MI-26T van Skytech op
Luik/Bierset, België, 30 mei 2003

Als Martin de Koning op vakantie gaat, neemt hij steevast zijn fotoestel mee. Zo lag hij tijdens zijn vakantie in Nieuw-Zeeland minutenlang in het gras om haarscherpe natuurfoto's te kunnen maken. Met hetzelfde geduld gaat De Koning te werk om 'vreemde vogels' te fotograferen, want helikopters staan centraal in zijn leven.

Overdag werkt De Koning als systeemontwerper/programmeur bij de afdeling Informatie-management (AIM). 's Avonds werkt hij zijn helikopter database bij. De Koning toont een gedetailleerd schema om te laten zien hoe hij te werk gaat bij het verzamelen van alle helikopter data. Op een zelfgemaakte kalender is aangegeven wat er op

welke dag moet gebeuren. "Vandaag is Nieuw-Zeeland aan de beurt", legt hij uit.

De Koning is op weg naar zijn twaalfeneenhalfjarige jubileum als helikopter autoriteit in Nederland. Zijn archief telt inmiddels meer dan zesduizend foto's. "En daar komen er per jaar ongeveer vierhonderd bij." Laatst bezocht hij de Belgian Heli-Days en schoot hij weer vijf rolletjes vol.

Toen hij naar de helikoptershow in het Belgische Luik-Bierset ging, herkenden ze hem bij de ingang. "Hé, daar heb je meneer De Koning, de helikopter-specialist", zeiden ze en vervolgens hoefde hij geen entree te betalen. Het zegt iets over de status van De Koning in de helikopterwereld.

Enthousiast laat hij een aantal bijzondere helikopterfoto's zien. De Koning maakte één van de eerste foto's van een gecamoufleerde Israëlische Apache. Ook bracht hij bezoeken aan de strijdkrachten van Jordanië, Turkije en Nieuw-Zeeland om zijn collectie uit te kunnen breiden. Regelmatig komen er nieuwe landen bij. Zo voegde hij in België foto's

van Hongaarse en Slowaakse militaire helikopters toe aan zijn archief.

Als De Koning in het buitenland helikopters wil fotograferen geldt het motto: 'Safety first'. Hij vraagt altijd van tevoren toestemming aan de lokale autoriteiten voordat hij afreist naar het betreffende land. Bovendien verzoekt hij hen de toestemming tweetaalig op te stellen. Eén in het Engels en één in de lokale taal. Het avontuur van de spotters die in Griekenland werden gearresteerd, onderstreept het belang van deze werkwijze.

"Voordat het bezoek begint, heb ik altijd nog een extra gesprekje met degene die me gaat rondleiden. Dan laat ik met voorbeelden van eerdere reizen zien wat ik precies wil. De meeste mensen denken dat ik de hangaars in wil of in de cockpit wil fotograferen. Ik wil alleen een foto van de buitenkant en dat is meestal geen probleem."

De Koning kwam voor het eerst in contact met helikopters door zijn interesse in fotografie. "Op de lagere school ontmoette ik een jongen die een klas

RIJGEN, WAARVAN LUKT TOCH NIET'

Rechts: Kawasaki BK-117 in
het Glentanner National
Park, Nieuw-Zeeland,
december 2002

Links: AH-64A Apache van
de Israelische Luchtmacht,
Israël, mei 2000

Rechts: AS-532AL Cougar
van de Turkse Luchtmacht,
Izmir/Cigli AFB, Turkije,
mei 2001

lager zat", vertelt De Koning. "Het was Frank Mink, de vliegtuigspotter die 2 jaar geleden in Griekenland werd opgepakt. Die zei toen: 'Martin, je moet eens met me mee gaan om foto's op het vliegveld te maken'."

"Er zou een KLM-helikopter terugkomen die een noodlanding had gemaakt op een booreiland. Deze werd met een civiele Chinook uit Noorwegen teruggebracht naar de marinehaven in Den Helder. Dat was speciaal, want daar zijn er maar enkele van gemaakt. Die Chinook zou daarna doorvliegen naar De Kooy om brandstof te gaan tanken". Het schouwspel was zo indrukwekkend dat De Koning verslingerd raakte aan de luchtvaart.

De passie voor helikopters begon pas echt toen De Koning slaagde voor zijn LTS-diploma en een helikoptervlucht als cadeau kreeg aangeboden. Tijdens de vlootdagen in Den Helder stapte hij in een Sikorsky S-61N en was verkocht.

De Koning heeft de historie van bijna alle Nederlandse helikopters op zijn website staan (www.

xs4all.nl/~helifind/index.htm). Uit de e-mails die hij ontvangt blijkt dat veel mensen zijn site bezoeken. "De naam 'Helifinder' zorgt echter bij de bezoekers ook wel eens voor verwarring, omdat ze denken dat ik een heli-dealer ben. Ze denken dat ik ze zou kunnen helpen bij het vinden van een nieuwe heli voor hun bedrijf", vervolgt De Koning. "Meestal verwijs ik ze dan door naar bedrijven in Nederland, maar sommige vragen heb ik ook zelf kunnen beantwoorden."

Er zijn mensen die advies van De Koning vragen voordat ze een helikopter kopen. Of hij eens in zijn database wil kijken om te controleren of een bepaalde helikopter in het verleden schade heeft gehad. Anderen willen gewoon graag in het bezit komen van de volledige historie van hun nieuwe toestel.

Webmaster De Koning zelf is volgens eigen zeggen geen commerciële jongen. Het gaat hem erom zijn helikopter gegevens zo compleet en correct als mogelijk te houden. Hij is onlangs verhuisd dus lag het werk aan zijn site even stil. Maar als hij straks weer een internet-aansluiting heeft, wordt zijn site

weer ge-update. Om aan informatie te komen stuurt De Koning e-mailtjes naar internationale luchtvaart-diensten. Soms krijgt hij antwoord, soms niet. "Als ik hun adres gevonden heb, begin ik altijd met de vraag hoeveel helikopters er op dat moment in hun land zijn geregistreerd. Er zijn dan verschillende mogelijkheden: ik krijg geen antwoord of ik krijg de e-mail retour omdat het adres niet meer bestaat of hun mailbox vol zit, wat heel vaak voorkomt. Af en toe heb ik mazzel en sturen ze me de gevraagde gegevens."

De gegevens uit Amerika en Canada moet De Koning zelf van het internet downloaden. Andere landen leveren zelf hun mutatie-rapporten aan. Deze gegevens worden allemaal met zelfgebouwde computer programmatuur verwerkt. Binnenkort gaat De Koning weer programmeren om de verwerking van alle gegevens te kunnen versnellen.

"Het verbaast me hoe slordig de officiële instanties hun gegevens bij houden", zegt De Koning. Uit de gegevens van Amerika haalt hij regelmatig fouten. "In Amerika kun je bijvoorbeeld tien verschillende schrijfwijzen tegenkomen voor een helikopter of eigenaar van zo'n heli. Men hanteert geen standaard. Ook komt het voor dat ze een helikopter in de verkeerde categorie inschrijven. Dan delen ze hem niet in bij helikopters, maar bij tweemotorige propellervliegtuigen of bij de ultralights."

Bij De Koning geldt dat de aanhouder wint. Soms krijgt hij na talloze mailtjes eindelijk de gewenste helikopter data toegestuurd. In uitzonderlijke gevallen krijgt hij ongevraagd complete helikopter registers toegestuurd. Dat was laatst het geval bij Tsjechië, Costa Rica en Barbados.

Dat De Koning zijn hobby serieus neemt blijkt ook uit het e-mailregister dat hij bijhoudt. Om te kunnen zien of een bepaalde bron waardevol is, registreert hij hoeveel mailtjes hij naar een bepaald adres heeft gestuurd en wat het antwoord was. Zo kan hij later zien of ze bereid zijn mee te werken aan bepaalde vragen en wie voor specifieke vragen het beste benaderd kan worden.

"Ik krijg er een kick van als ik informatie krijg uit een land waarvan je van tevoren eigenlijk al zeker weet 'dat lukt toch niet'. Uit ervaring weet ik dat sommige landen heel moeilijk doen. Bijvoorbeeld Mexico, Guatemala, Spanje en Duitsland. Hun wetgeving staat niet toe deze gegevens vrij te geven. Maar als je ze uiteindelijk toch weet te motiveren om een uitzondering voor je maken, dan is dat natuurlijk fantastisch!"●

Basis Werkomgeving (6)

Herstel van bestanden door middel van Undelete

Regelmatig komen er bij de helpdesk verzoeken binnen om documenten te herstellen van de backup, omdat deze onbedoeld zijn verwijderd. Nu is de dagelijkse backup niet echt bedoeld voor dit soort acties. Voor een enkel document is systeembeheer al gauw een uur bezig. Daarnaast is het zo dat het bestand van de laatste gelukke backup wordt teruggezet, en wijzigingen die na de backup zijn aangebracht zijn verloren. Om dit soort zaken beter te regelen, heeft systeembeheer een nieuwe dienst ontwikkeld.

Zoals u weet, is de 'Recycle Bin' (prullenbak) op uw bureaublad niet werkzaam op de netwerkschijven. Door speciale software te installeren op de servers, worden deze bestanden toch opgeslagen, in een zogenaamde 'Recovery Bin'. Verwijderde bestanden worden altijd opgeslagen in de Recovery Bin, voor een periode van maximaal 72 uur.

Het herstellen van bestanden kan door een verzoek te richten aan de helpdesk. Geef zo specifiek mogelijk aan de complete bestandsnaam, niet alleen 'document op G: schijf', en het tijdstip waarop het verwijderd is en de naam van de gebruiker die het bestand verwijderd heeft.

In het kort:

- Verwijderde bestanden worden opgeslagen in de recovery bin, ongeacht de wijze van verwijderen.
- Verwijderde bestanden blijven maximaal 72 uur in de recovery bin staan.
- De Recovery Bin wordt niet meegenomen in de backup procedure.

Oftevel, na 72 uur is het bestand ook echt weg. Het is dan alleen nog maar mogelijk om bestanden terug te halen van de backup.

- Indien u een bestand wilt herstellen, geef dan aan de helpdesk de volledige bestandsnaam door, de datum waarop het is verwijderd en de naam van de gebruiker die het bestand heeft verwijderd.
- Bestanden in de Recovery Bin behouden hun originele rechten.

Reservekopieën in Word

Het is mogelijk om Word periodiek een reservekopie te laten opslaan van het document dat u aan het bewerken bent. U kunt dit instellen via het menu Extra, Opties, tabblad Opslaan. Vink hier de optie 'Elke 10 minuten auto-herstel informatie opslaan'. In de meeste gevallen heeft systeembeheer deze optie al voor u ingeschakeld.

U dient er echter rekening mee te houden, dat deze optie alleen werkt voor bestanden die al eens zijn opgeslagen op het netwerk! Is het document nog niet eerder opgeslagen, dan kan Word geen auto-herstel informatie opslaan van het document.

Als Word onverhoopt crasht, dient u meteen daarna Word opnieuw op te starten. Mocht Word auto-herstel informatie kunnen vinden van een document, dan wordt deze automatisch getoond. In de titelbalk van Word staat dan "(Hersteld)" achter de documentnaam om aan te geven dat het om een hersteld document gaat. U dient het document wel onmiddellijk op te slaan om de herstelde informatie te bewaren. Zodra u Word afsluit, wordt de auto-herstel informatie namelijk weggegooid.